

WE GO!

Co-funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC 2014-2020)
of the European Union

WE GO!3

REC-RDAP-GBV-AG-2020

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ОВЛАСТЯВАНЕ НА ЖЕНИ ПРЕЖИВЕЛИ НАСИЛИЕ ОТ
ИНТИМЕН ПАРТНЬОР: Роля на политиките и фондовете на ЕС

Политически документ

act:onaid
— REALIZZA IL CAMBIAMENTO —

ISTITUTO
PER LA
RICERCA
SOCIALE **irs**

Center for Sustainable
Communities Development

FACE

ΚΥΚ
ΚΕΝΤΡΟ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕЗЮМЕ	3
ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ОВЛАСТЯВАНЕ НА ЖЕНИТЕ, ПРЕЖИВЕЛИ НАСИЛИЕ ОТ ИНТИМНИЯ ПАРТНЬОР: КРИТИЧНАТА РОЛЯ НА ТРУДА	6
2. WEGO!3: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА	7
3. ДОСТЪПНИТЕ ОБГРИЖВАЩИ УСЛУГИ: ЕДНА ВСЕОБЩА НЕОБХОДИМОСТ	8
4. НЕЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРОГРАМИТЕ ЗА РАБОТА И ОБУЧЕНИЕ	10
ЗАКЛЮЧЕНИЯ	12
ПРЕПОРЪКИ.....	13

РЕЗЮМЕ

- » Заетостта оказва значително влияние върху процеса на възстановяване на жените, преживели насилие от страна на интимен партньор (intimate partner violence – IPV), както и върху техния път на социално-икономическо овластяване. **Качеството както на заетостта, така и на условията на труд са ключови фактори** за гарантиране на икономическата автономност на жените, възстановяващи се от насилие.
- » Политиките и програмите за предлагане и задържане на работа не отговарят на **специфичните и междусекторни нужди** на жените, преживели насилие, и не вземат предвид **многоото пречки**, пред които те са изправени, за да навлязат на пазара на труда (напр. проблеми, свързани с полагане на грижи, географска трудова мобилност и др.).
- » **Липсата на добре управлявани обществени услуги** (напр. услуги за полагане на грижи) и нечувствителността на центровете предлагащи работа/трудовете посредници по отношение спецификите на пола, на държавните служители, на програмите за заетост и на компаниите по отношение на нуждите на преживелите насилие от страна на интимен партньор са ключови проблеми, които политиките свързани с търсенето и запазването на работата, трябва да адресират.
- » **Услугите за полагане на грижи за деца и възрастни хора** играят ключова роля в реинтегрирането и задържането на работното място за преживелите насилие от интимен партньор. Недостигът на места в обществените заведения, бюрократичните пречки, високите разходи за частни услуги и липсата на гъвкаво работно време правят невъзможен достъпа на жени, възстановяващи се от насилие, до наличните услуги за полагане на грижа за деца и възрастни хора.
- » Поради **липсата на разбиране** сред персонала на агенциите предлагащи работа и обучение, на жените често се предлагат възможности за **обучение и работа, силно повлияни от половите стереотипи** и които не отчитат тяхното ниво на образование и търсенето от страна на местния пазар на труда.

ВЪВЕДЕНИЕ

Социално-икономическата независимост играе решаваща роля в пътуването на жените към свобода от насилие. Тя предлага на жените материални условия за съзнателно упражняване на контрол върху живота им; за да вземат решения за себе си и за зависимите от тях деца (ако има такива) и за да задоволят собствените си нужди¹. Това, че са финансово осигурени, влияе върху решението на жените да напуснат насилника, ако съжителстват с него, и да се изнесат от подслоните. Икономическата независимост допринася за създаването на условия жените да се отдалечат от насилието и предотвратява потенциален рецидив. Въпреки това, за да успеят в своя път на социално-икономическо овластяване, оцелелите се нуждаят от допълнителни основни услуги: подслони, заетост, социална, психологическа, правна, финансова и жилищна подкрепа. **Безопасното и достъпно място за живеене** е основна потребност, която жените, напускащи насилието, търсят. Следователно жилищна подкрепа е от съществено значение за започване на пътуването към възстановяване от насилие. Въпреки това, достъпът до евтино жилищно решение може да бъде гарантиран от постоянен и сигурен доход, който преживелите насилие често нямат. Поради претърпяното насилие жените може да нямат достъп до собствените си финансови ресурси, тъй като насилникът ги контролира. По същия начин много оцелели са икономически несигурни, тъй като може да не са в състояние да работят поради задължения по полагане на грижи или поради здравословни проблеми, причинени от насилието. Освен това те могат да бъдат безработни или да нямат професионален опит. В тези случаи бързата и ефективна финансова и жилищна подкрепа и осигуряването на заетост са жизненоважни за жените, за да преминат успешно към еманципацията.

Важно е да се признае, че този **вид подкрепа е осигурена от много международни² и европейски документи³**, както и от национални конституции. Пълният достъп до достоен труд, жилище, образование, здравеопазване и като цяло до достатъчно икономически ресурси за адекватен стандарт на живот са само част от основните социално-икономически права на човека, които държавите трябва да гарантират на всеки. За съжаление, в няколко държави-членки много основни права все още не са напълно гарантирани на гражданите и още по-малко на жените, които са претърпели насилие от интимен партньор. Всъщност, въпреки че икономическите и социалните права отдавна са ключова част от законодателната рамка, още съществува огромна празнина между това, което се казва в закона, и реалността, както се подчертава от данните на Европейския институт за равенство между половете (EIGE)⁴. Наистина, жените на пазара на труда са изправени пред постоянно неравностойно положение

¹ ООН, Пекинска декларация, 1995 г., параграф 26; Комисия на ООН за положението на жените, Съгласувани заключения относно изкореняването на бедността, включително чрез овластяване на жените през целия им жизнен цикъл, в един глобализиращ се свят, E/2002/27 E/CN.6/2002/13, стр. 1.

² Съгласно Истанбулската конвенция (Съвет на Европа, Конвенция за превенция и борба с насилието срещу жени и домашното насилие, 2011, член 20), държавите трябва да гарантират на жените, които са жертви на насилие „помощ, жилище, образование, обучение и подкрепа при намиране и наемане на работа. Същите задължения произтичат от други международни рамки, като Всеобщата декларация за правата на човека (1948 г.), Международната конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация (1965 г.), Международната конвенция за икономически, социални и културни права (1966 г.), Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените (1979 г.), Международната конвенция за защита на правата на всички работници мигранти и членовете на техните семейства (1990 г.), Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие (2015 г.).

³ Европейската конвенция за правата на човека (1950 г.) и първият Протокол към нея, Европейската социална харта (1996 г.), Конвенцията за правата на хората с увреждания (2006 г.), Европейската харта на основните права (2000 г.) Европейската стратегия за равенство между половете 2020-2025 г. и Плана за действие на Европейския стълб на социалните права (2021 г.).

⁴ EIGE, *Gender Equality Index 2022: Пандемията от COVID-19 и грижите*, 2022.

по отношение на заетостта и доходите. Проблеми като непропорционалното им излагане на риск от бедност и различията между половете в заплащането и пенсиите все още възпират жените финансово и икономически⁵⁵.

Следователно е необходимо **законодателството да се превърне в политики и услуги, които отговарят на специфичните нужди на преживелите насилие по пол** и които насърчават техните способности, автономия и власт да вземат стратегически решения на лично, социално, политическо и икономическо ниво, за да имат контрол над живота си. Целта на този политически документ е да представи някои решения за преодоляване на основните пречки, пред които жените, преживели насилие, са изправени при достъпа им до пазара на труда. Барьерите бяха идентифицирани по време на проектите We Go 3! изпълнени в България, Франция, Гърция и Италия.

---

⁵⁵ Пак там.

1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ОВЛАСТЯВАНЕ НА ЖЕНИТЕ, ПРЕЖИВЕЛИ НАСИЛИЕ ОТ ИНТИМНИЯ ПАРТНЬОР: КРИТИЧНАТА РОЛЯ НА ТРУДА

Работата е от ключово значение за икономическото овластяване на жените и същото важи и за преживелите насилие от интимен партньор. Статутът на заетост оказва значително въздействие върху процеса на възстановяване на жените, както и върху пътя им към социално-икономическо овластяване. В интерес на истината заетостта осигурява на жените сигурни и адекватни икономически ресурси, за да напуснат къщата на насилника или приюта, прави ги по-автономни и допринася за повишаване на самочувствието им, което впоследствие ускорява процеса на овластяване. Поради тази причина активните политики на пазара на труда⁶ често се използват за увеличаване на икономическата независимост на жените, особено на тези с ниски доходи⁷.

Заетостта обаче не е само търсенето и намирането на работа, но и нейното задържане. Работата може да затрудни започването или продължаването на процеса на възстановяване, особено за жени, които имат несигурна работа или нямат достъп до услуги за полагане на грижи за деца и възрастни хора.

Освен това настоящите политики и програми на ЕС и на национално ниво нито отговарят на нуждите на оцелелите, нито включват разпоредби за отпуск за времето, необходимо за възстановяване от насилието. Всъщност те са предназначени да насърчават икономическата независимост на жените, но не успяват да отговорят на техните специфични и междусекторни нужди и предизвикателства за достъп до пазара на труда. Последните включват ограничен трудов стаж, лошо образование, социални ограничения, имиграционен статут, липса на жилище, живот в приют/убежище/шелтър, недостъпни услуги за полагане на грижи, стереотипно обучение за заетост и нежелание на компаниите да инвестират в програми за социално-професионална реинтеграция поради отрицателните им стереотипи за преживелите насилие от интимен партньор. По същия начин програмите за търсене и задържане на работа – които са недостатъчно финансирани – както и социалните услуги, не отговарят напълно на нуждите на жените, преживели насилие.

⁶ А именно всички програми, прилагани от националните и местните власти за насърчаване на заетостта и участието на пазара на труда (напр. обучение и професионални съвети, подкрепа за заетост, насърчаване за обучение), вижте Ministero del lavoro e delle politiche sociali.

⁷ A.E. Adams, R.M. Tolman, D. Bybee, C.M. Sullivan, A.C. Kennedy, "The Impact of Intimate Partner Violence on Low-Income Women's Economic Well-Being: The Mediating Role of Job Stability", in Violence Against Women, Vol. 8, no. 12, 2012, pp. 1345-1367.

2. WEGO!3: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА

Третото издание на проекта за икономическа независимост и възможност за растеж на жените (WeGo)⁸ проучи въпроса за достъпа до пазара на труда и задържането на работа за преживелите насилие от интимен партньор (IPV). Чрез приобщаваща, включваща и феминистка методология, жени, центрове за борба с насилието, национални и местни власти, синдикати и компании от България, Франция, Гърция и Италия анализираха бариерите, пред които са изправени преживелите IPV при достъпа им до пазара на труда и се опитаха да идентифицират възможни решения за преодоляването им. Два проблема са общи за всички страни:

- » **Неадекватността и недостъпността на услугите за грижи за деца и възрастни** възпрепятстват достъпа на жените до пазара на труда и запазването на работните места за тези, които вече са наети.
- » **Липсата на осведоменост** относно домашното насилие от страна на персонала на централите по заетостта и агенциите – трудови последници, профсъюзите и компаниите води до стереотипни програми за назначаване на работа и обучение, които нито отговарят на специфичните нужди на жените, преживели IPV, нито им осигуряват достойна работа.

8 От 2016 г. WeGO! проектите са насочени конкретно към социално-икономическата независимост на преживелите насилие от интимен партньор (IPV) като ключов фактор за тяхното овластяване. Финансиран от Програмата за права, равенство и гражданство, WeGo! позволи на участници от седем държави от ЕС (България, Кипър, Франция, Гърция, Италия, Испания, Швеция, Обединеното кралство) да обменят ноу-хау и практики за това как да подкрепят социалното и икономическо овластяване на преживелите IPV. Третото издание на проекта WE GO3 – „От индивидуално овластяване на преживели насилие от интимния партньор към ангажиране на обществото“ има за цел да повиши капацитета на местните мрежи за насърчаване на социално-икономическата независимост на преживелите IPV чрез съвместен дизайн и прилагане на съобразени с пола трудови политики.

---

⁸ От 2016 г. WeGO! проектите са насочени конкретно към социално-икономическата независимост на преживелите насилие от интимен партньор (IPV) като ключов фактор за тяхното овластяване. Финансиран от Програмата за права, равенство и гражданство, WeGo! позволи на участници от седем държави от ЕС (България, Кипър, Франция, Гърция, Италия, Испания, Швеция, Обединеното кралство) да обменят ноу-хау и практики за това как да подкрепят социалното и икономическо овластяване на преживелите IPV. Третото издание на проекта WE GO3 – „От индивидуално овластяване на преживели насилие от интимния партньор към ангажиране на обществото“ има за цел да повиши капацитета на местните мрежи за насърчаване на социално-икономическата независимост на преживелите IPV чрез съвместен дизайн и прилагане на съобразени с пола трудови политики.

3. ДОСТЪПНИТЕ ОБГРИЖВАЩИ УСЛУГИ: ЕДНА ВСЕОБЩА НЕОБХОДИМОСТ

Присъствието на деца в техния живот, особено в предучилищна възраст, влияе значително върху участието на жените на пазара на труда, както и наличната нужда от полагане на грижи, за възрастни хора. Данните на EIGE го потвърждават: неадекватните услуги за полагане на грижи имат непропорционално въздействие върху жените, тъй като отговорностите за допълнителните или неформални грижи все още падат предимно върху тях, което засяга постигането на баланс между професионалния и личния живот и възможностите да заемат добре платена работа⁹. Това се случва на повечето жени поради широко разпространеното неравенство между половете у дома или в резултат на неадекватността и недостъпността на системите за полагане на грижи в държавите-членки на ЕС. Подобно състояние може да повлияе отрицателно не само върху участието на преживели IPV на пазара на труда и върху тяхното социално-икономическо овластяване, но и върху перспективите им да напуснат насилствената връзка. Например, в случаи на домашно насилие, жените с деца вече не могат да разчитат на партньорите си да се справят с полагането на грижи и много често не могат да разчитат на приятелска или семейна мрежа. Следователно **обществените услуги са единственото жизнеспособно решение за тях**, но техните твърде често дълги списъци с чакащи, скъпи тарифи и изисквания за допустимост (напр. ниски доходи, национално гражданство, разрешение за пребиваване и т.н.) възпрепятстват достъпа. С изключение на Франция, където са най-достъпни, обществените услуги са недостатъчни и недостъпни в България, Гърция и Италия¹⁰.

Търсенето на работа и задържането ѝ от преживелите IPV може да бъде успешно само ако услугите за полагане на грижи са с добро качество за деца и възрастни хора и са широко достъпни. На ниво ЕС беше приета Директива 2019/1158¹¹ за подобряване на баланса между професионалния и личния живот на родителите и полагащите грижи. През 2022 г. Европейската комисия представи Европейска стратегия за полагане на грижи¹², за да осигури качествени и достъпни услуги за обгрижване в държавите членки и да подобри положението както за лицата, които получават грижи, така и за лицата, които полагат грижите. Но и двата документа не отчитат специфичните нужди на хората, които са във временно уязвимо състояние. Такъв е случаят с жени, преживели насилие с обремененост от допълнителни грижи, които се нуждаят от приоритетни пътища, за да кандидатстват за държавна подкрепа, за да се възстановят от насилието и да постигнат своя процес на социално-икономическо овластяване. Всички съответни заинтересовани страни, включително ЕС, национални и местни органи, профсъюзи, компании, трябва да играят своята роля за осигуряване на пълен достъп до услуги за грижи за преживели IPV. В това отношение би било от решаващо значение:

- » Да се гарантира място в държавните детски градини, ясли или центрове за дългосрочни грижи за членовете на семействата на жени, преживели домашно насилие и IPV, също и

⁹ EIGE, *Gender inequalities in care and consequences for the labour market*, 2021.

¹⁰ Доказателство, получено от лаборатории за политики, проведени по проекта WeGo!3.

¹¹ Директива (ЕС) 2019/1158 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно баланса между професионалния и личния живот на родителите и полагащите грижи и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета.

¹² Европейска комисия, COM(2022) 440 окончателен, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Европейската стратегия за грижи.

чрез въвеждане на приоритетни критерии за техния достъп.

- » Да се **подписват споразумения с частни институции** в райони, където не се предлагат обществени услуги. Трябва да се осигурят намаления на таксите и парични обезщетения, за да се позволи на жените да покриват скъпите такси на частните услуги.
- » Да се осигури **гъвкавост на часовете** в частните и обществените обгрижващи услуги, както и на работните места. Услугите за полагане на грижи трябва да вземат предвид нуждите на жените, които работят вечерна и нощна смяна, и да предложат подходящи условия. Работодателите от своя страна трябва да въвеждат гъвкави условия на работа за преживелите насилие, когато е необходимо, и да приемат вътрешни политики за насърчаване на съответни обществени услуги.

Освен това, всички заинтересовани страни трябва да са наясно с предизвикателствата, пред които са изправени жените, преживели IPV, при достъпа до пазара на труда и да бъдат информирани как да се справят с тях. Трябва да се провеждат **дейности за повишаване на осведомеността и обучения**, насочени към всички нива на персонала на централите по заетостта, агенциите по заетостта и компаниите, включително на мениджъри и служби по човешки ресурси.

Всички тези предложения са от компетентността на държавите-членки. Въпреки това Европейският съюз играе ключова роля в гарантирането, че всички жени, избягали от насилие, получават **еднаква подкрепа и възможности, независимо от това къде живеят**, чрез изменение на директиви, актуализиране на Стратегията на ЕС за полагане на грижи и внасяне на предложения за нови директиви. В същото време ЕС следва да насърчава всички държави членки да приемат общ набор от показатели за събиране на сравними данни относно съответните политики, наред с другото, за труда, социалните грижи, закрилата и помощта, за да подсилят адекватно бъдещите политики и програми за финансиране.

4. НЕЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРОГРАМИТЕ ЗА РАБОТА И ОБУЧЕНИЕ

Икономическото затруднение е основна пречка пред жените да напуснат насилствени връзки, особено ако са безработни и следователно не могат да бъдат финансово независими. Не става въпрос обаче само за загуба на работа, но и за намиране на достойна такава. Както **количеството, така и качеството на наличната работа** са основни елементи за гарантиране на икономическата независимост на жените, които се възстановяват от насилие. Нискокачествената работа (напр. ниски заплати, несигурни работни места, принудителен непълнен работен ден и т.н.), ограничените възможности за задържане и кариера водят до ниски и/или ненадеждни доходи и влияят отрицателно върху социално-икономическото овластяване на жените. Следователно е необходимо да им се осигури добре платена и устойчива работа, гъвкави модели на работа и безопасна работна среда, която е свободна от тормоз и насилие. Програмите за предоставяне на работа и обучение трябва да предлагат достойни и достъпни възможности, така че **да отговарят на нуждите на преживелите IPV и на търсенето на пазара на труда.**

Вместо това на жените често се предлагат възможности за обучение и работа, силно повлияни от половите стереотипи, които възстановяват/репродуцират неравенствата по отношение на достъпа до пазара на труда, напредъка в кариерата, заплатата, доходите на служителите, пенсионирането и т.н., подхранвайки хоризонталната и вертикална сегрегация, която ограничава жените до по-тесен кръг от професии от мъжете и до по-ниски нива на отговорност, независимо от тяхното ниво на образование и търсенето от страна на местните трудови системи. Често обаче се предлагат стереотипни възможности за работа, тъй като персоналът на агенциите за заетост и обучение не е запознат с проблемите, свързани с насилието, основано на пола.

На този фон държавите-членки следва да:

- » Финансират **редовни дейности за повишаване на осведомеността**, включително обучения ориентирани към персонала на агенциите за заетост и обучение, за да се гарантира на жените, преживели IPV, безопасна работна среда, достойна работа, по-широки възможности за заетост и мерки за полагане на грижа.
- » **Инвестират в разнообразяване на предлаганите работни места и в обучения** (напр. стипендии за по-широка гама от професии, по-богати и добре развити регионални предложения за обучение), като вземат предвид компетенциите и желанията на преживелите IPV, но също така и характеристиките на различните икономики, а именно нуждите на частните фирми, кооперациите, както и на публичната администрация. Несъответствието между уменията на жените и това, което пазарът на труда изисква, често е пречка за достъпа на жените до пазара на труда.
- » **Предлагат безплатни обучения или по-достъпни такива**, като предоставят (ако е необходимо) подкрепа на доходите, за да се позволи на жените да посещават курсовете редовно и без икономически или финансови притеснения. За да се справят с липсата на квалификация, която засяга някои жени, програмите за обучение са от решаващо значение, но дългите списъци с чакащи, високите разходи и специфичните изисквания за допустимост (напр. имиграционен статут, ниво на доходи, ниво на образование) често са възпрепятстващи присъствието.

- » **Насърчават мрежи и политики за развитие на обществен транспорт.** Несигурността на мрежата на обществения транспорт оказва значително влияние върху живота на жените и още повече върху жените, които се възстановяват от насилие. Посещението на курс за обучение в клас, ходенето на работа или приемането на работа на 10 км от дома понякога може да бъде непреодолима пречка, особено в селските райони. Да можеш да пътуваш е както логистичен, така и икономически въпрос. Следователно транспортните политики трябва да помагат на жените, възстановяващи се от насилие и на техните деца, както и да предоставят алтернативни решения, когато мрежата на обществения транспорт не е подходяща (напр. субсидиран частен транспорт, лесен достъп до кредит за закупуване на превозно средство).

Европейските програми за финансиране могат да изиграят значителна роля в подкрепа на държавите-членки при осигуряването на програми за работа и обучение, които са по-достъпни и отговарят на специфичните и междусекторни нужди на жертвите на IPV. Всички съответни заинтересовани страни трябва да възприемат холистичен политически подход, за да гарантират, че жените, преживели насилие, имат пълен и стабилен достъп до пазара на труда. Освен това пасивните и активните политики на пазара на труда трябва да включват *ad hoc* разпоредби за жени, възстановяващи се от насилие, които да бъдат придружени от социални политики, жилищни политики, политики за борба с бедността и транспортни политики. Делегиране единствено на центрове за борба с насилието или на специализирани асоциации на задължението за идентифициране на най-добрия начин за подкрепа на жените за тяхната икономическа и социална независимост (напр. съвети за търсене на работа и стаж, обучение), макар и напреднало, например в предложението на ЕС за директива относно борбата с насилието срещу жени и домашното насилие, не може да бъде жизнеспособна опция. Поради тази причина цялото приложимо законодателство трябва да бъде променено, за **да включва задължителна междуведомствена координация между всички заинтересовани страни**, работещи по политиките за борба с насилието, трудовите, социалните и жилищните политики на европейско, национално и местно ниво.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През последното десетилетие Европейските институции допринесоха значително за предотвратяването и борбата с мъжкото насилие над жени. Все още обаче трябва да се свърши много работа, особено за насърчаване на социално-икономическото овластяване на преживелите IPV. Наистина, социално-икономическата независимост е от решаващо значение за жените, които са се сблъскали с насилие. Предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно борбата с насилието срещу жени и домашното насилие може да представлява възможност за подобряване на социално-икономическата подкрепа, предоставяна от държавите-членки на жертвите на IPV. Това е и мнението на Европейския икономически и социален комитет, както е посочено в неговото становище относно предложението, особено по отношение на необходимостта от насърчаване на запазването на работните места и интеграцията на безработни жени, преживели насилие¹³. Трябва обаче да се направи още много. Наистина, **икономическата независимост на преживелите IPV не може да бъде постигната чрез отделни политики**, прилагани почти изключително от институционални служби, занимаващи се само с политики за насилие по признак пол. За да се насърчи социално-икономическото овластяване на преживели IPV, е по-ефективно да се променят съществуващите политики, като се **допълнят с действия и критерии, които отговарят на техните междусекторни и специфични нужди**, така че да се гарантира лесен достъп до основни услуги. Регламентите и директивите за увеличаване на заетостта на жените и за насърчаване на държавите да укрепват своите системи за полагане на грижи, както и финансовите програми, трябва да отчитат специфичните нужди на преживелите IPV. Например, такъв е случаят с Европейската стратегия за полагане на грижи¹⁴. Предложението за препоръка на Съвета относно преразглеждането на целите от Барселона относно образованието и грижите в ранна детска възраст¹⁵, регламентите относно Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд¹⁶ и др.

¹³ European Economic and Social Committee, SOC/726 -EESC-2022-01395-00-00-AC-TRA(EN)5/10, *Opinion on the proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating violence against women and domestic violence*, art. 3.9.

¹⁴ пак там

¹⁵ European Commission, COM(2022) 442 final, Proposal for a Council recommendation on the revision of the Barcelona targets on early childhood education and care.

¹⁶ [Regulation \(EU\) 2021/1058](#) of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 on the European Regional Development Fund and on the Cohesion Fund.

ПРЕПОРЪКИ

Въз основа на доказателствата, събрани по време на изпълнението на националните дейности, партньорите по проекта We Go 3 силно вярват, че е спешно да се предоставят на всички преживели насилие от интимен партньор - независимо къде живеят, адекватни инструменти за постигане на тяхното социално-икономическо овластяване. Най-вече е спешна **промяната на парадигмата: всички политики и инструменти, управляващи социално-икономическия живот на държавите-членки на ЕС, трябва да включват мерки за подкрепа на жени, преживели IPV**. Действащите международни и национални рамки за борба с насилието и стратегиите за равенство между половете вече не могат да бъдат единствените механизми за ефективна подкрепа на социално-икономическото овластяване на жените, възстановяващи се от насилие.

На този фон партньорите по проекта We Go 3 призовават Европейската комисия, Съвета и Европейския парламент за:

- » Укрепване на съществуващата правна рамка чрез приемане на обвързващи мерки за държавите-членки, които да осигурят пълен достъп на жените, преживели IPV до услуги, подкрепящи тяхното социално-икономическо овластяване. От тази гледна точка институциите на ЕС трябва да:
  - » **Променят глава IV от Предложението за директива относно борбата с насилието срещу жени и домашното насилие**, като се включи член, изброяващ услугите и мерките, които държавите-членки трябва да предоставят на жертвите на IPV, за да позволят тяхното социално-икономическо овластяване (напр. лесен достъп до пазара на труда и националната социална система)
  - » **Включат във всички политики и инструменти на ЕС насърчаване на участието на жените на пазара на труда**, като се вземат предвид специфичните и междусекторни нужди на преживелите IPV (напр. изменение на директивата на ЕС за баланс между професионалния и личния живот или Европейската стратегия за полагане на грижи).
- » **Изискване от държавите-членки да използват финансиране от, *inter alia*, Европейските структурни фондове (ЕСФ) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР)**, което да инвестират конкретно в:
  - » **Услуги за полагане на грижа**
  - » **Програми за работа и обучение**, които трябва да са достъпни и да отговарят напълно на междусекторните нужди на жените, преживели IPV.
- » Финансиране чрез Програмата за граждани, равенство, права и ценности на проекти, насочени към:
  - » Насърчаване на социално-икономическото овластяване на жените, преживели IPV.
  - » **Повишаване на осведомеността** на компаниите, на агенциите – трудови посредници

и на предоставящите обучение по въпроси, свързани с насилието, основано на пола.

- » Картографиране на нуждите и предизвикателствата на преживелите IPV при достъпа им до пазара на труда, от една страна, за премахване на идентифицирани пречки и, от друга, за **разработване на политики и услуги за успешно посрещане на нуждите на тези жени.**
- » Изискване към държавите-членки **да приемат общи индикатори**, в съответствие с насоките за бюджетиране, съобразено с равенството между половете; за събиране на съпоставими данни за съответните политики относно труда, социалните грижи, закрилата и помощта, за да се отразят на бъдещите политики и програми за финансиране.

Включване на ad hoc индикатори в системите за мониторинг и оценка на структурните фондове (напр. Европейския социален фонд), за да се отчетат броят на жените, преживели IPV, идентифицирани от финансираните проекти, както и адресираните нужди, и те да се отразят в бъдещите финансови програми и политики на европейско и национално ниво. Всички лични данни да се събират при пълно зачитане на поверителността и анонимността на жените в съответствие с Общия регламент за защита на данните на ЕС (GDPR)¹⁷.

---

¹⁷ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица по отношение на обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент за защита на данните).

Partnership

ActionAid Italia, Italia

Istituto per la Ricerca Sociale (IRS), Italia

Rel.Azioni Positive Società Cooperativa Sociale, Italia

Center for Sustainable Communities Development, Bulgaria

Fondation Agir Contre l'Exclusion (FACE), Francia

Women's Center Of Karditsa (WCK), Grecia

WEGO!

wegoproject.eu

This report, was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (REC 2014-2020). The content of this report, represents only the views of ActionAid International Italia Onlus and the project partners and is their sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.